

חוק היטלי סחר, התשנ"א-1991*

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה -

הגדרות

"הוועדה" - הוועדה המייעצת שמונתה לפי סעיף 6;

"הממונה" - מי שהשר מינהו לפי סעיף 5;

"המנהל" - מנהל המכס ומס ערך מוסף או מי שהוא הסמיך;

"יבואן" של טובין - כהגדרת "בעל" לענין טובין שבפקודת המכס¹, לרבות מי שהותר לו רשימון לצריכתם של הטובין בארץ;

"ייצור" - לרבות גידול;

"יצרן" - לרבות מגדל, ולרבות מי שהחל להקים מפעל יצרני;

"מחזיק טובין" - מי שברשותו או בפיקוחו טובין המשמשים או הנועדים לשמש לו להספקה, לייצור או למתן שירותים, בין אם הוא בעל הטובין ובין אם לאו;

"מטבע חוץ" - כמשמעותו בחוק הפיקוח על המטבע, התשל"ח-1978²;

"עוסק" - כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975³ (להלן - חוק מס ערך מוסף);
- "ערך" -

- (1) לענין טובין מיובאים - ערכם לענין מכס כמשמעותו בפקודת המכס;
 - (2) לענין טובין מיוצאים וטובין המוחזקים כמלאי - מחירם ממוכר מרצון לקונה מרצון בשער המפעל;
- "השר", על אף האמור בכל דין, לענין פרקים ב' ו'ד' - כל שר בתחום סמכותו, ולענין שאר הוראות חוק זה - שר התעשייה והמסחר.

פרק ב': היטל בטחה

2. (א) השר, ולענין פסקאות (1), (2), (6) ו-(7) - ביחד עם שר האוצר, רשאי להטיל בצו היטל על יבוא טובין לישראל, על יצוא טובין מישראל, על החזקתם של טובין או על מתן שירותים (בחוק זה - היטל בטחה), אם לדעתו היטל דרוש לאחת או יותר ממטרות אלה כפי שיפרט בצו:

- (1) מניעת שינוי לרעה במאזן התשלומים או ביתרות מטבע החוץ של המדינה;
- (2) הסדרת הייצור, הביקוש או הצריכה של תוצרת חקלאית ודגה, לרבות מניעת עודפים או הוזלה של תוצרת כזו;
- (3) הגנה על ייצור מקומי מפני נזק ממשי שנגרם או עלול להיגרם על ידי יבוא מתחרה, בהתחשב בתועלת למשק הנובעת מהיבוא; לענין זה, "נזק ממשי" - אף כתוצאה מהפרשי עלויות של מרכיבים חקלאיים במוצרי מזון מיובאים לעומת עלותם במוצרי מזון מייצור מקומי;

היטל בטחה

* נתקבל בכנסת ביום ט"ו בטבת התשנ"א (1 בינואר 1991): הצעת החוק חברי הסבר מורסמו בהצעות חוק 1859, מיום י"ח בכסלו התשמ"ח (9 בדצמבר 1987) עמ' 57.
1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.
2 ס"ח התשל"ח, עמ' 108.
3 ס"ח התשל"ו, עמ' 52.

(4) מניעת דלדולם של מחצבים;

(5) הגבלה או מניעה של יצוא חמרי גלם המיוצרים או המופקים בישראל, כדי למנוע מחסור בשוק המקומי, או הסדרת מחיריהם של חמרי גלם כאמור; "חמרי גלם" – לרבות מחצבים כמשמעותם בפקודת המכרות⁴, החמרים המנויים בהגדרת "מחצבה" בסעיף 108 לפקודת המכרות, טובין שעברו עיבוד ראשוני בלבד ונועדו לשמש מרכיבים בייצור מוצרים אחרים, תוצרת חקלאית שלא עברה תהליך עיבוד, וגרוטאות מתכת;

(6) ספיגה או מניעה של ריווח עודף הנובע מהוראות חיקוק או מצעד כלכלי שנקטו הממשלה או שר משריה; "ריווח עודף" – ההפרש בין המחיר שהשיג מחזיק טובין או שהיה יכול להשיג בשוק הפתוח בעד טובין לבין המחיר ששילם בעד הטובין בפועל, בתוספת הוצאות וריווח סביר;

(7) ספיגה של סיוע או של הטבה שניתנו מאת הממשלה בשל טובין שנועדו לצריכה בישראל אך למעשה יוצאו;

(8) נקיטת צעדי נגד כלכליים כלפי מדינה פלונית שהפרה הסכם או הסדר עם מדינת ישראל;

(9) הגבלה או מניעה של יבוא ממדינה האוסרת או המגבילה את הסחר עם ישראל או נוקטת נגדה צעדים מפלים, או הגבלה או מניעה של יצוא למדינה כאמור.

(ב) היטל בטחה יכול שיהיה כללי, לסוג טובין או לטובין מסויימים, לעוסק מסויים או לסוג של עוסקים, או לגבי יבוא טובין מארצות מסויימות או מספקים מסויימים, או לגבי משגור מסויים של טובין.

(ג) היטל בטחה יהיה בשיעור מערכת של הטובין או בסכום קצוב או בשיעור הריווח העודף או לפי חישוב אחר, הכל כפי שקבע השר בצו.

(ד) תקפו של צו המטיל היטל בטחה יהיה לתקופה שלא תעלה על שנתיים, אולם רשאי השר לחזור ולהטיל את ההיטל, או להאריך תקפו של צו, כל עוד הוא דרוש למטרה מהמטרות המפורטות בסעיף קטן (א).

החייב בהיטל

3. אלה החייבים בהיטל בטחה:

(1) ביבוא – היבואן;

(2) ביצוא – היצואן;

(3) בהחזקת טובין – המחזיק;

(4) כמתן שירותים – נתן השירותים.

פרק ג': היטל היצף והיטל משווה

סימן א': הנדרות

הנדרות

4. בפרק זה –

"הצדדים להליך" – המתלונן, היבואן או מי שהוזמן כצד לדינוני הוועדה בידי הממונה או בידי יושב ראש הוועדה;

⁴ חוקי א"י, כרך ב', עמ' 910.

"טובין זהים או דומים" – טובין שווים בכל תכונותיהם, בצורתם ובאיכותם או טובין הדומים בתכונותיהם העיקריות ובייעודם;
 "מחיר יצוא" – המחיר ששולם בפועל או שיש לשלמו בעד הטובין שנמכרו ליצוא, בניכוי שיעור ההטבה הגלום בהסדר אשראי או בהסדרים אחרים שנקבעו לענין התמורה;
 "עלויות ייצור" – לרבות הוצאות קבועות, הוצאות משתנות, הוצאות תקורה וריווח סביר.

סימן ב': הוועדה המייעצת

5. השר ימנה ממונה לענין הוראות פרק זה. הממונה
6. (א) השר ביחד עם שר האוצר (להלן – השרים) ימנו ועדה מייעצת של שבעה חברים. הוועדה המייעצת
 (ב) חברי הוועדה יהיו –
- (1) שלושה נציגי ציבור שמינו השרים, אשר אחד מהם יהיה יושב ראש הוועדה;
 (2) שני עובדים ממשד התעשייה והמסחר שהמליץ עליהם שר התעשייה והמסחר, ויכול שאחד מהם יהיה הממונה;
 (3) עובד משרד האוצר שהמליץ עליו שר האוצר;
 (4) עובד משרד החקלאות שהמליץ עליו שר החקלאות.
- (ג) לענין תלונה שנושאה הוא בתחום טיפולו של משרד ממשלתי שאינו מיוצג בוועדה, יצורף כחבר נוסף בוועדה נציג אותו משרד, שמינה השר האחראי על אותו משרד; חבר הוועדה הנוסף יחליף לענין זה את נציג משרד החקלאות.
- (ד) יושב ראש הוועדה יהיה משפטן; חברי הוועדה יהיו בעלי ידע ומומחיות בכלכלה ובסחר-חוץ.
- (ה) המינוי הראשון של הוועדה ייעשה תוך שלושים ימים מיום קבלת חוק זה בכנסת; לאחר מכן יתמנה חבר לוועדה לפי סעיף זה תוך שלושים ימים מיום שנתפנה מקום בה.
- (ו) ליושב ראש הוועדה ולנציגי הציבור האחראים בה ישולמו גמול והוצאות כפי שיקבעו השרים בתקנות.
7. (א) שלושה מחברי הוועדה ובהם יושב ראש הוועדה יהיו מנין חוקי בישיבותיה.
 (ב) (1) חבר הוועדה לא ישתתף בדיון בוועדה אם יש לו ענין אישי בענין הנדון בפניה.
 (2) חבר הוועדה שהוא נציג ציבור לא ישתתף בדיון בוועדה אם עיסוקיו האחרים עלולים ליצור חשש לניגוד ענינים עם הענין הנדון בפניה.
 (ג) השר יקבע את סדרי עבודת הוועדה; הוועדה תקבע בעצמה את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו בחוק זה או בידי השר.
8. (א) לא ייעשה שימוש במידע חסוי שהגיע לממונה או לוועדה על פי חוק זה, אלא לצורך ביצוע מטרותיו. מידע חסוי
 (ב) קבע הממונה כי יש לכאורה יסוד לתלונה כאמור בסעיף 18, רשאים הצדדים להליך שלפני הוועדה לעיין בתלונה או בכל חומר אחר שהומצא לממונה או לוועדה, למעט מידע אשר נקבע, לבקשת מוסר המידע, כי הוא חסוי.
 (ג) לענין סעיף זה יראו כמידע חסוי מידע אשר גילויו עלול לגרום נזק למי שמסר אותו או לצד שלישי.

- (ד) מי שמסר מידע לממונה או לוועדה רשאי לבקש מהם לקבוע כי מידע מסויים שמסר הוא חסוי; הוועדה רשאית לשנות את קביעת הממונה, בין לבקשת מוסר המידע ובין מיוזמתה.
- (ה) קבע הממונה או קבעה הוועדה כי המידע אינו חסוי, יודיעו על הקביעה למוסר המידע והוא רשאי לדרוש שהמידע לא ישמש בדיוני הוועדה, ויחזור אליו.
- (ו) על אף האמור בסעיף זה, רשאית הוועדה לכלול בהנמקותיה מידע כללי מהחומר החסוי שנמסר לה, ובלבד שלא יהיה בכך לגרום נזק למי שמסר את המידע או לצד שלישי.

9. דיוני הוועדה יהיו בדלתיים סגורות.
10. יושב ראש הוועדה רשאי, לפי שיקול דעתו, להזמין מומחים לדיוניה.

סימן ג': יבוא בהיצף או במחיר נתמך

11. יבוא בהיצף הוא יבוא טובין כשמחיר היצוא שלהם נמוך ממחירם המקובל.
12. (א) המחיר המקובל של טובין הוא המחיר, במהלך העסקים הרגיל, של טובין זהים או דומים המיועדים לצריכה מקומית במדינת הייצור; לענין זה לא יראו כמכירה במהלך העסקים הרגיל, בין היתר, מכירה בין צדדים שקיים ביניהם הסדר או קשר מיוחד, לרבות בין יצרן לתאגיד שבשליטתו.

יבוא בהיצף
מהו

מחיר מקובל
וקביעתו

(ב) אם טובין זהים או דומים אינם נמכרים במדינת הייצור במהלך העסקים הרגיל, או אם תנאי השוק באותה מדינה אינם מאפשרים השוואה מתאימה של מכירות לענין קביעת המחיר המקובל, ייקבע כמחיר המקובל -

(1) המחיר הגבוה ביותר של טובין זהים המיוצאים למדינה שלישית במהלך העסקים הרגיל;
ובהעדר מחיר כזה -

(2) סך כל עלויות הייצור של טובין זהים במדינת הייצור, בתוספת ריווח סביר.

(ג) לא היו נתונים על המחיר המקובל כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), ייקבע המחיר המקובל על פי המחיר במהלך העסקים הרגיל של טובין זהים המיועדים לצריכה מקומית במדינה אחרת, הכל בהתחשב כתנאים השונים הנוגעים לענין זה במדינה האחרת.

(ד) היה מחירם של טובין זהים או דומים המיועדים לצריכה מקומית במדינת הייצור נמוך מעלות ייצורם של הטובין באותה מדינה, לא יראו בו מחיר במהלך העסקים הרגיל, והמחיר המקובל ייקבע כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג).

(ה) היתה מדינת הייצור של הטובין מדינה שבה מחיר טובין לצריכה מקומית או ליצוא מושפע מהתערבות המדינה בסחר, בין על ידי סחר של המדינה עצמה ובין באמצעות תאגידים שעליהם יש למדינה השפעה, ייקבע כמחיר המקובל -

(1) מחיר המכירה של טובין זהים או דומים לצריכה מקומית במדינה שלישית שבה אין מחיר הטובין מושפע כאמור (להלן - כלכלת שוק) או מחיר היצוא של אותם טובין באותה מדינה, או סך כל עלויות הייצור של טובין זהים או דומים במדינה שיש בה כלכלת שוק;

ובהעדר נתונים על מחיר כאמור -

(2) המחיר ששולם בפועל בשוק המקומי בישראל בעד טובין זהים או דומים.

(ו) יובאו טובין שלא במישרין ממדינת הייצור, יהא המחיר המקובל של אותם טובין מחירים המקובל במדינת היצוא; אולם רשאים הממונה או הוועדה לקבוע כי המחיר המקובל הוא מחירים המקובל במדינת הייצור.

13. יובאו טובין מספק שבינו לבין היבואן קיים הסדר או קשר מיוחד המשפיע על מחיר היצוא, או שעל פיו ניתנים הנחות או החזרים מן התמורה כעד הטובין כפי שנרשמה ברשימון היבוא, או כל הסדר אחר העשוי להשפיע על מחיר העסקה, במישרין או בעקיפין, במזומן או בשווה כסף, יחושב מחיר היצוא על בסיס המחיר שבו מכר הספק אותם טובין לקונה מרצון, ואם לא ניתן להשיג נתונים כאמור, יחושב מחיר היצוא על בסיס סביר כפי שתקבע הוועדה.

עסקאות בהסדרים מיוחדים

14. לענין השוואת מחיר היצוא למחיר המקובל, יושוו המחירים בתנאי מסחר דומים, בהתחשב בתנאי המכר השונים, לרבות השוני במס עקיף, ובכל גורם אחר שיש בו כדי להשפיע על ההשוואה.

כללים להשוואת מחירים

15. יבוא במחיר נתמך הוא יבוא טובין כאשר היצואן או היצרן במדינת הייצור נהנה מתמיכה במישרין או בעקיפין של הממשלה באותה מדינה או מתמיכה של גוף שעליו יש לאותה ממשלה השפעה.

יבוא במחיר נתמך

סימן ד': תלונות והטיפול בהן

16. יצרן של מוצר מסויים או מי שמייצג אותו, וכן המנהל הכללי של משרד התעשייה והמסחר, רשאים להגיש לממונה תלונה, בכתב, על שטובין זהים או דומים יובאו או עומדים להיות מיובאים בהיצף או במחיר נתמך וכי כתוצאה מכך נגרם או עלול להיגרם נזק ממשי לענף יצרני או נמנעה או עלולה להימנע התפתחות מפעלים יצרניים לייצור מוצרים מאותו סוג שהוחל בהקמתם.

תלונה על יבוא בהיצף או במחיר נתמך

17. תלונה כאמור בסעיף 16 תוגש בצירוף מידע וראיות שניתן להשיגם במאמץ סביר.

מסמכי התלונה

18. (א) הממונה יקבע, תוך 21 ימים מיום הגשת התלונה, אם יש לכאורה יסוד לתלונה. (ב) קבע הממונה כי אין לכאורה יסוד לתלונה, יודיע על כך בכתב למתלונן, וינמק את קביעתו.

הטיפול בתלונה

(ג) קבע הממונה כי יש לכאורה יסוד לתלונה, יפרסם ברשומות ובשני עתונים יומיים הודעה על הגשת התלונה; צויין בתלונה שמו של יבואן, יצרן או ספק, יודיע להם הממונה על דבר הגשת התלונה.

(ד) יבואן, יצרן או ספק של טובין שלגביהם פורסמה הודעה לפי סעיף קטן (ג), רשאים להשיב עליה תוך 30 ימים מיום פרסום ההודעה.

(ה) הממונה יבדוק תלונה שפורסמה לגביה הודעה כאמור בסעיף קטן (ג) וכן את הראיות והתשובות שהוגשו לו לגביה ויעביר את התלונה וממצאי בדיקתו לדיון בוועדה תוך 21 ימים מתום המועד להגשת מסמכים ותשובות.

(ו) הממונה רשאי, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את המועדים הקבועים בסעיף זה לפרק זמן שלא יעלה על 30 ימים נוספים.

19. (א) הממונה או מי שהוא הסמיך בכתב רשאי לאסוף ראיות ולדרוש המצאה של כל מסמך, פנקס או תעודה, לרבות מסמכים הנוגעים למחירי יבוא ויצוא, וכן לדרוש מתן תשובות על שאלונים או הגשת תחשיבים, תוך הזמן שיקבע, מכל אחד מאלה:

מסמכיות הממונה לאסוף ראיות

(1) המתלונן;

(2) היבואן, היצין או הספק של הטובין שלגביהם הוגשה תלונה;

(3) אדם אחר או רשות מרשויות המדינה או גוף אחר שיש לו יסוד סביר להניח כי בידיהם מידע בענין יבוא בהיצף או במחיר נתמך.

(ב) הממונה או מי שהוא הסמיך בכתב רשאי לבקש מסמכים ומתן תשובות כאמור בסעיף קטן (א) אף מאדם שמקום מושבו מחוץ לישראל, ולענין תלונה על יבוא במחיר נתמך – גם מרשויות המדינה אשר נטען כי תמכה במחיר.

הפסקת טיפול
בתלונה

20. (א) הממונה, לאחר שנתן למתלונן הזדמנות נאותה להשמיע טענותיו לפניו, ובהסכמת המנהל הכללי של משרד התעשייה והמסחר, רשאי להשעות או להפסיק את הטיפול בתלונה שהודעה עליה פורסמה לפי סעיף 18(ג), אם נתקבלה התחייבות להנחת דעת הממונה –

(1) לגבי תלונה על היצף – מאת יצרן הטובין או ספק הטובין, לשינוי מחיר הטובין המיובאים כך שייפסק היבוא במחירי היצף;

(2) לגבי תלונה על מחיר נתמך – מאת הממשלה של מדינת היצוא, להפסיק את התמיכה או לצמצמה, או התחייבות מאת ספק הטובין לשנות את מחירם, כך שתתבטל השפעת התמיכה.

(ב) הוועדה תפסיק את הטיפול בתלונה שהממונה העביר אליה לפי סעיף 18(ה) אם נתקבלה התחייבות כאמור בסעיף קטן (א).

סמכויות הוועדה

21. (א) הוועדה תזמין את המתלונן ואת היבואן להשמיע טענותיהם לפנייה; הוועדה רשאית להזמין גם כל אדם אחר שלדעתה יוכל לסייע בעבודתה, לרבות ארגון צרכנים כמשמעותו בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981⁵; כן רשאית הוועדה לבקש מהממונה כי יחקור או יאסוף ראיות נוספות בנוגע לנושאים שעליהם תחליט.

(ב) בגמר עבודתה ולא יאוחר מ־60 ימים מיום שהובאה תלונה לפנייה, או מ־45 ימים מיום שהוגש לפנייה חומר ראיות נוסף כאמור בסעיף קטן (א), לפי הענין, תגיש הוועדה לשר את מסקנותיה ואת המלצותיה המנומקות, ובהן –

(1) מסקנות בדבר קיום היצף או מחיר נתמך ושיעורו של ההיצף או שיעורה של התמיכה, לפי הענין;

(2) מסקנות בדבר נזק ממשי שנגרם או עלול להיגרם לענף יצרני פלוני, או אם נמנעה או עלולה להימנע התפתחות ענף יצרני שהוחל בהקמתו, ואם אותו נזק או אותה פגיעה הם תוצאה של היבוא בהיצף או במחיר נתמך;

(3) המלצות בדבר הטלת היטל היצף או היטל משווה, שיעורו ומשך תקופתו.

אי המצאת ראיות

22. לא הומצאו לממונה מסמכים או תשובות כאמור בסעיף 19 במועד שקבע או הומצאו באופן חלקי, יחולו הוראות אלה:

(1) נתבקשו המסמכים או התשובות מהמתלונן, רשאי הממונה בהתייעצות עם יושב ראש הוועדה, או רשאית הוועדה, לפי הענין, להפסיק את הטיפול בתלונה;

(2) נתבקשו המסמכים או התשובות מאדם אחר כאמור בסעיף 19 – תגיש הוועדה את המלצותיה ומסקנותיה כאמור בסעיף 21(ב) על פי המידע שנמצא לפנייה באותה עת.

⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

סימן ה': היטל היצף והיטל משווה

23. (א) לאחר קבלת המלצות הוועדה רשאי השר לפי שיקול דעתו, בהתחשב, בין היתר, ביחסי הסחר של ישראל עם מדינת חוץ ובנימוקים הנוגעים למשק בכללו, להטיל בצו היטל היצף והיטל משווה, אם ראה כי נתקיימו שני אלה:

הטלת היטל היצף והיטל משווה

(1) יובאו או עומדים להיות מיובאים טובין בהיצף או במחיר נתמך;

(2) נגרם או עלול להיגרם נזק ממשי לענף יצרני פלוני, או נמנעה או עלולה להימנע התפתחות של ענף יצרני שהוחל בהקמתו, כתוצאה מהיבוא בהיצף או במחיר נתמך.

(ב) השר יחליט לפי סעיף זה תוך 30 ימים מיום שנמסרו לו המלצות הוועדה; לא עשה כן, או שהחליט שלא לפי המלצות הוועדה, יודיע בכתב לוועדה ולמתלונן את נימוקיו לכך.

24. (א) היטל היצף יחול על סוג מסויים של טובין שיובאו ממדינת הייצור או מארצות שייקבעו בצו או שיוצרו בידי יצרנים או סופקו בידי ספקים שצויינו בצו.

הטלת היטל היצף

(ב) היטל היצף יהיה בשיעור ההפרש שבין המחיר המקובל למחיר היצוא, כולו או מקצתו, ויכול שיהיה בסכום קצוב, כאחוזים, או לפי חישוב אחר, ובלבד שלא יעלה, בשעת קביעתו, על ההפרש האמור.

25. (א) היטל משווה יחול על טובין שמקורם במדינת הייצור שבה קיים מחיר נתמך לטובין אלה.

הטלת היטל משווה

(ב) היטל משווה יהיה בשיעור התמיכה בשעת קביעתה, כולה או מקצתה.

26. החייב בתשלום היטל היצף והיטל משווה הוא יבואן הטובין.

החייב בהיטל

27. (א) צו המטיל היטל על פי סעיף 23 יהיה לתקופה של שלוש שנים מיום תחילתו, זולת אם נקבע בצו מועד קצר יותר; השר רשאי, על פי המלצת הוועדה, לחזור ולהטיל את ההיטל אם ממשיכים להתקיים התנאים להטלתו.

תקפו של היטל

(ב) הצו יחול על טובין שישוחררו מפיקוח רשות המכס ביום תחילתו או לאחר מכן.

(ג) השר רשאי, על אף האמור בסעיף קטן (ב), לקבוע כי ההיטל יחול גם על טובין שישוחררו מפיקוח רשות המכס כנגד ערובה זמנית כאמור בסעיף 28; קבע השר כאמור, יחול ההיטל אף אם הטובין יצאו מרשותו של היבואן.

28. (א) נראה לממונה כי לכאורה יובאו או עומדים להיות מיובאים טובין בהיצף או במחיר נתמך, וכי לכאורה עלול להיגרם נזק לענף יצרני, רשאי הוא להודיע למנהל את השיעור המשוער, לפי דעתו, של היטל היצף או היטל משווה שיחול לגבי אותם טובין.

ערובה זמנית

(ב) הודיע הממונה למנהל כאמור בסעיף קטן (א), ידרוש המנהל מהיבואן ערובה לתשלום היטל בשיעור שהודיע הממונה כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) הוטל היטל – תחולט הערובה כאמור בצו; הוטל היטל בשיעור שסכמו נמוך מסכום הערובה – יוחזר ההפרש; לא הוטל היטל תוך ששה חדשים מיום מתן הערובה, תהיה הערובה בטלה.

סימן ו': בחינה מחדש של היטל

29. (א) יבואן המייבא או העומד לייבא טובין שעליהם הוטל היטל היצף או היטל משווה, או מי שרשאי להגיש תלונה על פי סעיף 16, רשאי להגיש לממונה בקשה מנומקת בכתב לבחינה

בקשה לבחינה מחדש של היטל

מחדש של צו המטיל היטל היצף או היטל משווה, לשינויו או לביטולו (להלן – בקשה לבחינה מחדש).

(ב) לא תידון בקשה לבחינה מחדש אלא אם כן חלפה שנה לפחות מיום שהוטל ההיטל, אולם רשאי הממונה להחליט על דיון בבקשה קודם לכן אם הדבר נראה לו צודק.

30. (א) נראה לממונה כי יש לכאורה יסוד לבקשה לבחינה מחדש, יודיע על כך למגיש הבקשה ולצדדים להליך.

(ב) קבע הממונה כי אין לכאורה יסוד לבקשה לבחינה מחדש, יודיע על כך בכתב למגיש הבקשה וינמק את קביעתו.

(ג) הממונה רשאי לפרסם הודעה בדבר הבקשה לבחינה מחדש ברשומות ובשני עיתונים יומיים.

(ד) הצדדים להליך כאמור בסעיף קטן (א) רשאים להשיב על בקשה לבחינה מחדש תוך 30 ימים מיום פרסום ההודעה לפי סעיף קטן (ג); צדדים מעוניינים אחרים רשאים גם הם להשיב על הבקשה.

(ה) הממונה יעביר את הבקשה לבחינה מחדש ואת התשובה, אם הוגשה, וכן את תוצאות בדיקתו, לדיון בוועדה, תוך 21 ימים מתום המועד להגשת תשובה.

31. (א) העביר הממונה לוועדה בקשה לבחינה מחדש, תזמין הוועדה את המבקש ואת הצדדים להליך, לפי בקשתם, להשמיע את טענותיהם לפנייה; הוועדה רשאית להזמין גם כל אדם אחר שלדעתה יוכל לסייע לה בעבודתה.

(ב) בגמר עבודתה ולא יאוחר מ־30 ימים מיום שהעביר לה הממונה את הבקשה, תביא הוועדה לפני השר את המלצותיה בענין הבקשה לבחינה מחדש.

(ג) השר יהיה רשאי, בהתחשב בשיקולים ובתנאים כאמור בסעיף 23, להשאיר את הצו על כנו, לשנות את הצו, או לבטלו.

32. על בחינה מחדש של היטל לפי סימן זה יחולו, בשינויים המחוייבים, הוראות פרק זה.

פרק ד': היטל לקידום המחקר, השיווק וההכשרה המקצועית

33. (א) השר רשאי, בתקופה שמיים תחילתו של חוק זה עד יום ז' בטבת התשנ"ג (31 בדצמבר 1992), לבקשת ארגון היצרנים שחבריו מעסיקים את המספר הגדול ביותר של עובדים בענף יצרני פלוני, לקבוע בצו כללי כי עוסק בענף שפורט בצו ישלם היטל לקידום המחקר, השיווק וההכשרה המקצועית באותו ענף ולשיפור תהליכי הייצור או איכות המוצר בו (להלן – היטל מחקר).

(ב) היטל מחקר לכל תקופת דין וחשבון כאמור בסעיף 34 יהיה בשיעור ממחיר הטובין שמכל עוסק או השירותים שנתן, או משכר העבודה שמשלם העוסק, או בסכום מסויים לכל יחידת מוצר או לכל עובד, או לפי חישוב אחר, הכל כפי שיקבע השר בצו.

(ג) נקבע היטל מחקר כשיעור ממחיר הטובין שמכר עוסק או השירותים שנתן, ייקבע המחיר לפי הכללים הקבועים בפרק ג' לחוק מס ערך מוסף.

(ד) על היטל מחקר יחולו הוראות פרק ה', בשינויים המחוייבים לפי הענין, ומקום שנאמר באותו פרק "המנהל" יבוא במקומו לענין זה השר או מי שהוא הסמיכו לכך.

(ה) תקפו של צו לפי סעיף זה יפקע ביום ז' בטבת התשנ"ג (31 בדצמבר 1992), זולת אם נקבע בצו מועד מוקדם יותר.

34. (א) עוסק החייב בהיטל מחקר ימציא, למי שקבע השר בצו ובדרך שקבע, דין וחשבון על המכירות, שכר העבודה או כל מרכיב אחר המשמש יסוד לחישוב ההיטל, לכל תקופת דין וחשבון שנקבעה לעוסק על פי חוק מס ערך מוסף (להלן – תקופת הדו"ח).
- דין וחשבון יוגש תוך 15 ימים לאחר תקופת הדו"ח אף אם לא היו באותה תקופה עסקים או פעילות המחייבים תשלום היטל.
35. היטל מחקר ישולם, בדרך שקבע השר, בעת הגשת הדין וחשבון כאמור בסעיף 34. תשלום היטל מחקר
36. השר רשאי לקבוע כי עוסק שמכירתיו אינן מגיעות כדי הסכום שנקבע יהיה פטור מהיטל מחקר. פטור
37. לכל ענף שפורט בצו לפי סעיף 33(א) יקים השר בצו קרן ענפית לקידום המחקר, השיווק וההכשרה המקצועית באותו ענף ולשיפור תהליכי הייצור או איכות המוצר בו (להלן – הקרן), שתפעל במסגרת המשרד שעליו ממונה השר. קרן ומטרה
38. הסכומים שייגבו כהיטל מחקר ייועדו למטרות הקרן בלבד ויוצאו לפי החלטות הנהלת הקרן. ייעוד כספי היטל
39. בנוסף על הכספים שיועמדו לרשות הקרן כאמור בסעיף 38 תהא הקרן רשאית לקבל כספים והקצבות מכל אדם לקידום מטרותיה ופעולותיה. מקורות הקרן
40. קרן שהוקמה לפי סעיף 37 היא תאגיד. קרן – תאגיד
41. (א) השר ימנה לקרן הנהלה בת תשעה חברים וימנה, בהתייעצות עם ארגון היצרנים האמור בסעיף 33(א), את אחד מהם להיות היושב־ראש. הנהלת הקרן
- (ב) חברי הנהלה יהיו –
- (1) שלושה נציגי הממשלה, מהם שניים מקרב עובדי המשרד שעליו ממונה השר, ואחד מקרב עובדי האגף להכשרה מקצועית במשרד העבודה והרווחה;
- (2) שלושה נציגי המעסיקים באותו ענף, שיתמנו בהמלצת הארגונים שחבריהם מעסיקים את המספר הגדול ביותר של העובדים בענף;
- (3) שני נציגים נוספים שימנה השר מבין החייבים בהיטל מחקר לאותה קרן;
- (4) נציג ארגון העובדים שעם חבריו נמנה המספר הגדול ביותר של העובדים המאורגנים באותו ענף.
- (ג) הנהלת הקרן תקבע את סדרי דיוניה ועבודתה ככל שאלה לא נקבעו בידי השר.
- פרק ה': הוראות כלליות
42. (א) השר רשאי לקבוע כי טובין שיוצרו בישראל ויוצאו ממנה, יושב ההיטל ששולם לפי פרקים ב' ו'ג' על הטובין ששימשו בייצורם, או על חלקם, ורשאי הוא לקבוע תנאים שלפיהם יינתן ההיטל. הישבון
- (ב) השר רשאי לקבוע כי ההיטל יהיה שיעור מערך הטובין שיוצאו או סכום מסויים לפי כמות או משקל של הטובין ששימשו בייצור הטובין שיוצאו או לפי חישוב אחר.
- (ג) לא יהיה הישבון של היטל שהוטל על יצוא טובין.

43. המנהל רשאי לדרוש ממחזיק טובין מסוג שחל עליו היטל בטחה, שיגיש לו דין וחשבון על כמות הטובין שייבא, ייצא או החזיק, ערכם, מחיר רכישתם, מחיר מכירתם, מקום החזקתם, שכר העבודה ששילם, שכר השירותים שנתן, מען בית העסק או המחסנים שברשותו וכל פרט אחר הדרוש לענין, הכל כפי שיפורט בדרישה.
44. השר רשאי לקבוע בצו, כאישור ועדת הכספים של הכנסת, שיעורי אגרות שישלם המגיש תלונה או המבקש כחינה מחדש של היטל על פי חוק זה.
45. היטל בטחה, היטל היצף והיטל משווה (להלן בפרק זה – ההיטל), ישולמו במועדים כמפורט להלן, אם לא נקבע אחרת בצו שעל פיו הוטל ההיטל:
- (1) בהיטל על יבוא טובין, לרבות בהיטל היצף ובהיטל משווה – עד למועד שבו משתלמים דמי המכס, ואם היו הטובין פטורים ממכס – עד למועד התרת הרשימון לצריכה בארץ; בהיטל היצף שהוטל על טובין ששוחררו מפיקוח רשות המכס כאמור בסעיף 27(ב) או (ג) – תוך 30 ימים מיום הטלת ההיטל;
- (2) בהיטל על יצוא טובין – עד למועד התרת רשימון היצוא;
- (3) בהיטל על מחזיק טובין – תוך 30 ימים מיום שהגיעו הטובין לרשות המחזיק או מיום שהוטל ההיטל, לפי המאוחר;
- (4) בהיטל על מתן שירותים – תוך 30 ימים מיום מתן השירותים.
46. (א) על אף האמור בסעיף 45 רשאי המנהל לדחות את המועד לתשלום היטל ורשאי הוא להתנות את הדחיה במתן ערובות להנחת דעתו.
- (ב) דחה המנהל את המועד לתשלום ההיטל, יווספו עליו, לתקופת הדחיה, הפרשי הצמדה לפי שיעור העליה של מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מן המדד שפורסם לאחרונה לפני המועד לתשלום ההיטל עד המדד שפורסם לאחרונה לפני מועד התשלום בפועל.
47. (א) לא הגיש החייב בתשלום היטל מחקר דין וחשבון תקופתי כאמור בסעיף 34, או לא הגיש מחזיק טובין דין וחשבון כאמור בסעיף 43, רשאי המנהל לקבוע את ההיטל שעליו לשלם, בהתחשב בהיקף עסקיו או פעילותו, ובאין נתונים – לפי המשוער.
- (ב) קביעת היטל כאמור בסעיף קטן (א) תחבטל אם יוגש הדין וחשבון תוך 12 חדשים מיום שנקבע ההיטל.
48. הגיש חייב בהיטל דין וחשבון ולדעת המנהל הדין וחשבון איננו מלא או איננו מדויק או שאינו נתמך במסמכים או בפנקסי חשבונות נאותים, רשאי המנהל לשום את ההיטל המגיע לפי מיטב שפיטחו.
49. (א) החולק על החלטה של הממונה לפי סעיפים 18(ב), 20(א), 28 או 30(ב), רשאי להשיג עליה בכתב לפני יושב ראש הוועדה, תוך 15 ימים מיום שהודעה לו ההחלטה, או תוך מועד מאוחר מזה שהתיר היושב ראש מטעמים מיוחדים שיירשמו.
- (ב) החולק על היות טובין מסוימים מהסוג שסווגו בו או מסוג שעליו הוטל היטל, על שומה לפי סעיף 48, או על ערכם של הטובין שנקבע לענין ההיטל, רשאי להשיג על כך בכתב לפני המנהל, תוך 15 ימים מיום הטלת ההיטל או מתן ההחלטה, לפי הענין, או תוך מועד מאוחר מזה שהתיר המנהל מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ג) לא החליט יושב ראש הוועדה או המנהל בהשגה תוך חדשיים מיום הגשתה, יראו את ההשגה כאילו נתקבלה.

50. (א) החולק על חבותו כהיטל או הרואה עצמו נפגע מהחלטת יושב ראש הוועדה או המנהל בהשגה לפי סעיף 49, רשאי לערער עליה תוך 30 ימים מיום שהודעה לו החבות כהיטל או החלטת יושב ראש הוועדה או החלטת המנהל, לפי הענין.

(ב) בית המשפט המוסמך לדון בערעור לפי סעיף קטן (א) הוא בית המשפט המחוזי; הערעור יידון לפני שופט יחיד.

(ג) הערעור יישמע בדלתיים פתוחות אם לא הורה בית המשפט אחרת לפי בקשת בעל דין.

(ד) חובת הראיה היא על המערער, אם לא מסר ראיות שנדרש להגישן לממונה או לוועדה, אם לא הגיש דין וחשבון שנדרש להגישו על פי חוק זה או אם טיעונו אינם נתמכים בספרי חשבונות שנוהלו כדין.

(ה) בית המשפט רשאי להורות לממונה או ליושב ראש הוועדה להביא תלונה או בקשה לבחינה מחדש לפני הוועדה וכן לאשר, להפחית, להגדיל או לבטל את השומה או את ההיטל, או לקבוע שלא חל היטל כלל, או לפסוק באופן אחר, הכל כפי שיראה לו.

51. לשם ביצוע חוק זה יהיו למנהל הסמכויות הקבועות בסעיפים 108 עד 111, 114 ו-115 לחוק מס ערך מוסף.

52. (א) מי שעשה אחת מאלה, דינו – מאסר שנה:

(1) מסר דין וחשבון, ידיעה, פנקס, מסמך או תעודה אחרת (להלן בסעיף זה – מסמך), כשהם כוזבים בפרט חשוב;

(2) לא הגיש דין וחשבון שנדרש להגישו על פי הוראות חוק זה או התקנות לפיו, למעט שאלון או תחשיב לפי סעיף 19, או הגישם באיחור;

(3) הפריע לאדם הפועל כדין על פי חוק זה מלבצע סמכויותיו;

(4) סירב או נמנע למסור מסמך או דוגמה שהוא חייב למסרם, לאחר שנדרש לעשות כן;

(5) גילה שלא כדין מידע חסוי שהובא לידיעתו לענין חוק זה;

(6) עבר על הוראה מהוראות חוק זה או תקנות וצווים לפיו.

(ב) עבר אדם עבירה מן המפורטות בסעיף קטן (א) מתוך כוונה להתחמק משלום היטל או עשה מעשה אחר מתוך כוונה כאמור, או הסתיר, השמיד או שינה בכוונה מסמך שנדרש לנהלו או למסרו לפי הוראות חוק זה, דינו – מאסר שלוש שנים.

53. נעברה עבירה לפי חוק זה בידי חברי-בני-אדם, יהיה אשם בה גם מי שבעת ביצוע העבירה היה בו מנהל פעיל, מזכיר, שותף – למעט שותף מוגבל – חשב או עובד מינהלי בכיר האחראי לאותו תחום, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט את כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות חוק זה.

54. נעברה עבירה לפי חוק זה במהלך עסקו של חייב כהיטל בידי עובד או שלוח, ניתן להאשים בביצוע העבירה גם את החייב כהיטל, זולת אם הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט את כל האמצעים הנאותים כדי להבטיח קיום הוראות חוק זה.

55. (א) עבר אדם עבירה לפי חוק זה או נחשד בה, רשאי המנהל, בהסכמת אותו אדם, לקחת מידו כופר כסף בסכום שלא יעלה על כפל הקנס הגבוה ביותר שניתן להטיל בשל אותה עבירה או על פי שלושה משווי הטובין אשר בקשר אתם נעברה העבירה, לפי הסכום הגבוה יותר, ומשעשה כן יופסק כל הליך משפטי לענין העבירה; אולם אם הוגש כתב אישום אין לקחת כופר כסף אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך.
- (ב) המנהל רשאי להתנות כופר כסף במתן התחייבות להימנע מעבירה לפי חוק זה תוך תקופה שיקבע ושלא תעלה על שלוש שנים; ההתחייבות תהיה בערובה שלא תעלה על הקנס הגבוה ביותר שמוותר להטיל בשל עבירה כאמור ותהיה בערבות צד שלישי או בלי ערבות, כפי שיקבע המנהל.
- (ג) הורשע אדם בעבירה שהתחייב לפי סעיף קטן (ב) להימנע ממנה, תיגבה הערובה כהיטל לפי חוק זה.
56. על היטל בטחה ועל היטל מחקר יחולו הוראות סעיף 2 לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט-1949⁶, כאילו היה ההיטל מס כמשמעותו בסעיף האמור.
57. היטל לפי חוק זה ייגבה על פי פקודת המסים (גביה)⁷, כאילו היה מס כמשמעותו באותה פקודה.
58. הוראות סעיפים 31 עד 36, 39, 124 עד 127, 136, 145, 150 למעט פסקה (2) בו, 152, 156, 158, 159, 160 ו-161 לפקודת המכס יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על היטל לפי חוק זה.
59. הוראות חוק מסים עקיפים (מס ששולם ביתר או בחסר), התשכ"ח-1968⁸, יחולו על היטל לפי חוק זה.
60. הוראות חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980⁹, יחולו על היטל לפי חוק זה כאילו הוטל לפי חוק מס כמשמעותו בחוק האמור; למנהל תהא סמכות, מטעמים מיוחדים שיירשמו, לוותר על קנס פיגורים או להקטינו.
61. (א) הוטל היטל לפי חוק זה על טובין או שירותים לאחר שהוסכם על מכירתם, רשאי החייב בהיטל לדרוש מהקונה או ממקבל השירות שישלם לו את הסכום ששולם כהיטל, זולת אם נקבע אחרת בהסכם ביניהם.
- (ב) הועלה שיעורו של היטל, יחולו הוראות סעיף זה על סכום ההיטל שנוסף.
- (ג) הופחת ההיטל או בוטל, יפחית המוכר או נותן השירות את המחיר, זולת אם נקבע אחרת בהסכם.
62. הוראות פרק ג' יחולו על טובין שייבאה הממשלה, למעט ציוד לחימה ייחודי שיש עליו פטור ממכס.
63. (א) השר ממונה על ביצועו של חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
- (ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר דרך הגשת ערעורים לפי חוק זה וסדרי הדין בהם ובדבר אגרות, הוצאות ודמי בטלה לעדים בערעורים כאמור.

⁶ ס"ח התש"ט, עמ' 154.

⁷ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' 1374.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 156.

⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 38.

(1) תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), התשי"ח-1958¹⁰;

(2) חוק מניעת היצף, התשל"ז-1977¹¹.

65. (א) תחילתו של חוק זה ביום ט"ו בטבת התשנ"א (1 בינואר 1991).

תחילה, תחולה והוראות מעבר

(ב) הוראות חוק זה לענין היטל היצף והיטל משווה יחולו על תלונות שהוגשו מיום פרסומו ואילך; מי שהגיש תלונה לפני תחילתו של חוק זה והודעה על הגשתה פורסמה לפי החוק שהיה קיים ערב פרסומו של חוק זה, והיא טרם הובאה לדיון בוועדה, רשאי להודיע לממונה על רצונו שהתלונה תתברר לפי הוראות חוק זה; הודעה כאמור תימסר לממונה בכתב תוך חודש ימים מיום פרסומו של חוק זה.

(ג) על אף האמור בכל דין -

(1) צו שניתן לפי תקנות שעת חירום (תשלומי חובה), התשי"ח-1958, יחולו לגבי הוראות סעיף 2(ד) לחוק זה, אם לא נקבע כאותו צו מועד מוקדם יותר לפקיעתו, ובלבד שתקפו יפקע לא יאוחר מיום ז' בטבת התשנ"ג (31 בדצמבר 1992);

(2) צו שניתן לפי חוק מניעת היצף, התשל"ז-1977, אפשר יהיה להגיש לגביו בקשה לבחינה מחדש לפי חוק זה.

משה נסים
שר התעשייה והמסחר

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 142; התשמ"ה, עמ' 136.
¹¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 53.

חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 21), התשנ"א-1991*

1. בסעיף 6 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹ (להלן - החוק העיקרי), במקום "ובכלי שיט ישראליים" יבוא "בכלי שיט ישראליים ובנציגויות הדיפלומטיות והקונסולריות של ישראל".

2. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום "ט', י' או י"א" יבוא "ט', י', י"א או י"ב".

3. בסעיף 78(א) לחוק העיקרי, במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) מעטפת הצבעה של בוחר שהצביע לפי פרקים ט' עד י"ב, ושהגיעה לוועדה המרכזית לאחר היום השני שלאחר יום הבחירות."

* נתקבל בכנסת ביום ט' בטבת התשנ"א (26 בדצמבר 1990); הצעות החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 1957, מיום י"ז כחשון התש"ן (15 בנובמבר 1989), והצעות חוק 1963 מיום י"א בטבת התש"ן (8 בינואר 1990), עמ' 37.
¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103, ועמ' 196: התשל"ל, עמ' 146; התשל"ג, עמ' 74, עמ' 108 ועמ' 152: התשל"ז, עמ' 74; התשל"ח, עמ' 136 ועמ' 137: התשמ"א, עמ' 120, עמ' 169 ועמ' 169, עמ' 176 ועמ' 281: התשמ"ג, עמ' 106; התשמ"ה, עמ' 196: התשמ"ז, עמ' 217 ועמ' 236: התשמ"ח, עמ' 247; התשמ"ט, עמ' 72; התש"ן, עמ' 162.